

ЛИЦЕЙ ТАЛАБАЛАРИНИНГ ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШ УЧУН БУГУНГИ КУНДА ОЛИБ БОРИЛАЁТГАН САЙ ХАРАКАТЛАР ВА ИЗЛАНИШЛАР

Шоимқулова Мавлуда Холмурод қизи

Термез Давлат Университети Академик лицейи ўқитувчиси

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7424387>

Аннотация. *Замонавий ҳаётни бугун илм-маърифат ва таълимнинг тараққиётсиз тасаввур этиб бўлмайди, инсоният фан ўқи атрофида айланаётгандек гўё. Жаҳоннинг етакчи давлатларида таълимни ривожлантириши биринчи галдаги вазифа сифатида белгиланиши ҳам бежиз эмас. Негаки, мамлакатнинг келгуси равнақи айнан шу соҳада қўлга киритган ютуқлари билан чамбарчас боғлиқдир. Ушбу мақолада лицей талабаларининг таълим сифатини ошириш учун бугунги кунда олиб борилаётган сай ҳаракатлар ва изланишлар ҳақида суз юритилган.*

Калит сўзлар: *таълим бериши фаолияти, интеллектуал тараққиёт, комилликка эришиши, олий таълим тизими, янги сифат босқичи.*

СОВРЕМЕННЫЕ УСИЛИЯ И ИССЛЕДОВАНИЯ ПО ПОВЫШЕНИЮ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ ЛИЦЕЙСТОВ

Аннотация. *Современную жизнь сегодня невозможно представить без прогресса науки и образования, человечество как бы вращается вокруг оси науки. Недаром развитие образования в ведущих странах мира определено в качестве первоочередной задачи. Ведь будущее развитие страны тесно связано с ее достижениями в этой области. В этой статье много мероприятий и исследований, проводимых сегодня для повышения качества обучения младших школьников.*

Ключевые слова: *образовательная деятельность, интеллектуальное развитие, совершенствование, система высшего образования, новый качественный этап.*

CURRENT EFFORTS AND RESEARCHES TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATION OF LYCEUM STUDENTS

Abstract. *Modern life today cannot be imagined without the progress of science and education, humanity seems to revolve around the axis of science. It is not for nothing that the development of education in the leading countries of the world is defined as the first task. After all, the future development of the country is closely related to its achievements in this field. In this article, there are many activities and researches conducted today to improve the quality of education of litty students.*

Keywords: *educational activity, intellectual development, perfection, higher education system, new quality stage.*

Бугунги кунда таълим тизими фаолияти янада такомиллаштирилиб, халқимизнинг асрлар давомида шаклланган илм сари интилиш фазилати яна бир бор намоён бўлмоқда. Ёшларимиз соғлом ҳамда гўзал турмуш кечириш, эгаллаган касби бўйича доимий иш ўрнига эга бўлиш, масъулиятни ўз зиммасига олиш, инсоний кадр-қимматини камситишга йўл қўймаслик, қисқача айтганда, комилликка эришиш учун ҳаракат қиляпти ва бу жараёнда таълим олишни энг асосий шарт сифатида кўрмоқда.

Мамлакатимизда 2019 йилнинг октябрида Ўзбекистон Республикаси таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш контсептсияси қабул қилинди. Ушбу ҳужжатга

интеллектуал тараққийни жадаллаштириш, рақобатбардош кадрлар тайёрлаш, илмий ва инноватсион фаолиятни самарали ташкил этиш ҳамда халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадида фан, таълим ва ишлаб чиқариш интеграциясини ривожлантириш сингари вазифалар асос қилиб олинди. Концептсия мазмуни мамлакатимиз олий таълим тизимини ислоҳ қилишнинг устувор йўналишларини акс эттиради. Унда олий ўқув юрларида қамров даражасини кенгайтириш ҳамда таълим сифатини ошириш, рақамли технологиялар ва таълим платформаларини жорий этиш, ёшларни илмий фаолиятга жалб қилиш, инноватсион тузилмаларни шакллантириш, илмий тадқиқотлар натижаларини тижоратлаштириш, халқаро эътирофга эришиш ҳамда бошқа кўплаб аниқ йўналишлар белгилаб берилган. Буларнинг барчаси таълим жараёнини янги сифат босқичига кўтариш учун хизмат қилади.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг ўқитувчи ва мураббийлар кунига бағишланган тантанали маросимдаги даъваткор нутқи ҳам ана шундан далolat беради. Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, биз кенг кўламли демократик ўзгаришлар, жумладан, таълим ислохотлари орқали Ўзбекистонда янги Уйғониш даври, яъни учинчи Ренессанс пойдеворини яратишни ўзимизга асосий мақсад қилиб белгиладик.

Ўзбекистон таълим соҳасида сезиларли ижобий ўзгаришлар рўй бермоқда. Билим даргоҳларининг қиёфаси ўзгариб, моддий-техника базаси яхшиланяпти, илмий ишланмаларни молиялаштириш ва ижтимоий қўллаб-қувватлаш кучайтирилмоқда, жумладан, ўқитувчиларнинг даромадлари ҳам ортяпти. Инноватсия йўналишидаги алоҳида давлат тузилмалари ташкил этилиб, олий ўқув юрларида ҳам янги бўлинмалар очилмоқда. Буларнинг барчаси олий таълимга бўлган ёндашувни ўзгартириб, унинг сифати ҳамда даражасини кўтаришга хизмат қилиши аниқ. Жумладан, бизнинг институтда ҳам.

Шу ўринда Президентимизнинг 2016 йил декабрида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясида бўлиб ўтган олимлару зиёлилар билан учрашуви ёдга тушади. Ўшанда давлат раҳбари мамлакатимиз саноати, аграр тармоғи ва умуман, иқтисодиётида хорижда ишлаб чиқарилган замонавий технология ҳамда жиҳозларни жорий этиш ва улардан фойдаланиш масаласига алоҳида эътибор қаратганди. Ўзбекистондаги йирик таълим даргоҳининг раҳбари сифатида мен бу фикрни ўзимга ҳамда институтимиз жамоасига ҳам тегишли, деб қабул қилдим. Негаки, гап рақамли ечимлар асосида ишлайдиган мураккаб технологик комплекслардан тортиб, то оддий муҳандислик ишланма ва ускуналаригача четдан келтириляётгани ҳақида борар эди.

Таълимнинг асосий вазифаларини, мавжуд илмий салоҳият ва алоҳида шахсларнинг истеъдодини давлатнинг, унинг тузилмалари ҳамда иқтисодиёти тармоқларининг амалдаги эҳтиёжларига мослаштириш жуда муҳим. Агар шундай қилинмаса, бир кун келиб, тамаддундан йироқлашиш, мамлакат учун кераксиз, ортиқча дахмазага айланиб қолиш ҳам ҳеч гап эмас.

Бугун тобора кучайиб бораётган талабларга жавоб бериш мақсадида ҳаракат қилиш зарурлигини чуқур ҳис этишимиз. Олдинга, янгиланиш сари бир неча қадам қўйиш учун эса халқимиз асрлар давомида тўплаган бебаҳо тажриба, яъни кадрлар тайёрлаш бўйича ҳамда илмий-таълимий соҳада эришилган ютуқлар, услубий, тузилмавий, моддий ва ниҳоят, инноватсион ривожланиш тажрибасини ҳисобга олиш ҳамда ундан фойдаланиш лозим. Айти шундай йўл — янгиланиш ва кашфиётлар йўли — Тошкент ирригатсия ва

қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институтини замонавий тадқиқотлар университетига айлантириш йўлидир.

Тадқиқотлар университетини яратиш энг асосий мақсад эмас ёки урфга берилиш ҳам эмас. Бу таълимий ва илмий фаолиятни инноватсион ривожлантириш учун кенг имкониятларни очиш, деганидир. Дунё тажрибаси кўрсатишича, тадқиқотлар университетини шакллантиришнинг муҳим омили унинг кўп функцияли бўлиши, таълим — фан — ишлаб чиқариш “занжири”да инноватсион жараёнларнинг қўллаб-қувватланиши билан боғлиқ.

Бугунги кунда мамлакат раҳбарияти томонидан илгари сурилаётган вазифа — Ўзбекистон иқтисодиётига инноватсияларни жорий этишни жадаллаштириш — кўп жиҳатдан унинг янгиланаётган тузилмасини шакллантиришга боғлиқ. Тузилма таркибида энг аҳамиятли ўринни илмий-таълимий соҳа эгаллайди. Бу эса институтсионал тизимнинг, яъни олий таълим муассасалари, жумладан, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институтининг мавқеини янада кўтариш, мустаҳкамлаш билан чамбарчасдир.

Ўзбекистоннинг агросаноат комплексини ривожлантириш стратегиясини тузишда инноватсиялар билан қуролланган янги авлоднинг билим ва кўникмаларига таянувчи иқтисодиётни шакллантиришдан бошқа йўл йўқ. Илмий-таълимий соҳанинг юқори салоҳияти қишлоқ хўжалиги ҳамда ирригация секторида инноватсиялар жорий этилишини таъминлар экан, ушбу ижтимоий-иқтисодий тузилма мамлакатнинг макроиқтисодий тизимида алоҳида ўрин эгаллайди.

Бугунги давр талаб этаётган инноватсияларни амалга ошириш учун эса илмий-таълимий соҳанинг ўзи ҳам энг замонавий инноватсион технологияларни ўз фаолиятига татбиқ қилиши лозим. Бу иш илмий-таълимий соҳанинг инноватсион ривожланишини бошқаришга мўлжалланган технологиялар, механизмлар ва усулларни такомиллаштиришни тақозо қилади. Булар:

– инноватсион инфратузилмани шакллантириш, унинг асосий элементлари бўлган технопарклар, кластерлар, технополислар ва бизнес-инкубаторлар;

– таълим, фан ва ишлаб чиқаришнинг макроиқтисодий интеграцияси — у институт атрофида кластер тузилмалари билан тўлдириладиган, ихтисослаштирилган илмий-техник ва иқтисодий майдончани шакллантиришга олиб келади;

– қулай таълим жараёнини ташкил этиш — бунда илмий тадқиқотлар, таълим ҳамда фаннинг инноватсион фаоллигини оширишга хизмат қилувчи шароитлар, яъни ўқитувчилар, докторантлар, магистрант ва талабаларни илмий ишланмаларга жалб этиш ҳамда мутахассислар тайёрлаш сифатини ошириш, илмий тадқиқот натижаларини тижоратлаштириш учун шарт-шароитлар яратилади;

– илмий-техник ҳамда иқтисодиётнинг инноватсион соҳасида ишлашга қодир бўлган юқори малакали кадрлар тайёрлаш чора-тадбирлари.

Мақола сунгида президентимизнинг қуйидаги сузларини келтириб ўтмоқчимиз:

«Ҳаммамизга аёнки, тараққиётнинг тамал тоши ҳам, мамлакатни қудратли, миллатни буюк қиладиган куч ҳам бу — илм-фан, таълим ва тарбиядир. Эртанги кунимиз, Ватанимизнинг ёруғ истиқболи, биринчи навбатда, таълим тизими ва фарзандларимизга бераётган тарбиямиз билан чамбарчас боғлиқ.»

Шавкат Мирзиёев.

REFERENCES

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. Мирзиёевнинг Қарори. “Тошкент ахборот технологиялари университетининг фаолиятини янада такомиллаштириш чоратадбирлари тўғрисида”, 2017 й., 15 март.
2. Бегимқулов У.Ш. Педагогик таълим жараёнларини ахборотлаштиришни ташкил этиш ва бошқариш назарияси ва амалиёти. Пед.ф.дисс.С.Пб.1993.
3. Парпиев А., Марахимов А., Ҳамдамов Р., Бегимқулов У., Бекмурадов М., Тайлоқов Н. Электрон университет. Масофавий таълим технологиялари. Олий таълим муассасалари учун / ЎзМЕ давлат илмий нашриёти. Тошкент, 2008. 196- б.
4. Ибрагимов И. Информатсионные технологии и средства дистансионного обучения : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / И. Ибрагимов под ред. А. Ковшова. 2е изд., стер. М.: Издательский центр “Академия”, 2007. 336 с.
5. Абдуманонов А., Алиев Р., Ботиров М., Карабаев М.Использование ИКТ в образовательном протсесе примушества, проблемы и пути их решения. // Та`лим технологиялари Илмий услубий журнал, № 3(59). Тошкент, 2016. 7984 б.